

PARDUBICKÝ KRAJ

**Krajský plán vyrovnávání příležitostí pro osoby
se zdravotním postižením na období 2019 – 2021**

Souhrnné vyhodnocení naplňování cílů za rok 2019

Krajský plán vyrovnávání příležitostí pro osoby se zdravotním postižením

Dne 18. 12. 2018 byl usnesením Zastupitelstva Pardubického kraje Z/293/18 schválen již čtvrtý Krajský plán vyrovnávání příležitostí pro osoby se zdravotním postižením na období 2019 – 2021 (Krajský plán), na jehož přípravě se podílely jednotlivé odbory Krajského úřadu Pardubického kraje (dále i KrÚ Pk) a další subjekty. Tento strategický dokument vznikl za účelem zmírňování dopadů zdravotního postižení a vyrovnávání příležitostí osob se zdravotním postižením ke stejně aktivnímu životu, jako mají osoby bez zdravotního postižení. V dokumentu jsou zmíněny významné oblasti života osob se zdravotním postižením, které má Pardubický kraj (dále i Pk) reálnou možnost ovlivnit. Jedná se zejména o oblasti osvěty; přístupnosti staveb, dopravy a informací; oblasti vzdělávání a školství; zdraví a zdravotní péče; oblast zaměstnávání; volnočasových aktivit a sociálních věcí. V rámci dokumentu jsou stanoveny jednotlivé cíle a opatření. Cíle a opatření tohoto strategického dokumentu jsou zaměřeny na vytváření podmínek pro zlepšení kvality života osob se zdravotním postižením v Pardubickém kraji. Jejich naplňování je i s příslušnými termíny v kompetenci zainteresovaných odborů Krajského úřadu Pardubického kraje, případně dalších subjektů. Koordinátorem naplňování a vyhodnocování Krajského plánu je odbor sociálních věcí, který pravidelně 1x ročně předkládá Radě Pardubického kraje zprávu o plnění úkolů, přičemž vychází z podkladů odborů Krajského úřadu Pardubického kraje odpovědných za realizaci cílů a opatření Krajského plánu, která jsou v jejich gesci, či v gesci dalších subjektů.

Vyhodnocení cílů Krajského plánu za rok 2019

Na základě předložených podkladů zainteresovaných odborů Krajského úřadu Pardubického kraje a dalších subjektů se v jednotlivých oblastech Krajského plánu podařilo za rok 2019 v souhrnu následující:

2. Osvětová činnost

Jedním z důležitých cílů Krajského plánu je pokračovat v prohlubování vzdělávání zaměstnanců veřejných institucí a informování veřejnosti o nejrůznějších aspektech života a specifických potřebách osob se zdravotním postižením a způsobech pomoci. Osvěta přispívá k odbourávání stereotypních postojů společnosti k osobám se zdravotním postižením a vytváření příznivého klimatu, kdy si veřejnost uvědomuje problémy vyplývající z jednotlivých druhů zdravotního postižení a vnímá osoby se zdravotním postižením jako rovnocenné partnery.

Cíl 2.1

Vzdělávat zaměstnance Krajského úřadu Pardubického kraje a příspěvkových organizací Pardubického kraje v oblastech specifických potřeb osob se zdravotním postižením a komunikace s nimi.

V rámci prohlubování vzdělávání zaměstnanců veřejných institucí bylo také v roce 2019 součástí **Vstupního vzdělávání úředníků územně samosprávných celků** téma komunikace s osobami se zdravotním postižením, a to v rámci modulu „**Management a komunikace**“.

V průběhu roku proběhla celkem 3 školení, a to v těchto termínech:

- 28. 1. – 1. 2. 2019 za účasti 14 úředníků Krajského úřadu Pardubického kraje, 38 účastníků z obcí;
- 27. 5. – 31. 5. 2019 za účasti 4 úředníků Krajského úřadu Pardubického kraje, 44 účastníků z obcí;
- 3. 9. – 7. 9. 2019 za účasti 6 úředníků Krajského úřadu Pardubického kraje a 35 účastníků z obcí.

Velkou oblibu vzbuzují i nadále zážitkové semináře. Netradičně vedené semináře poskytují účastníkům možnost vyzkoušet si a naučit se formou zážitkové metody správné přístupy k lidem s nejrůznějšími typy zdravotního postižení.

Odborní pracovníci TyfloCentra Pardubice, o.p.s. nabídli účastníkům těchto seminářů možnost vyzkoušet si a naučit se formou zážitkové metody správné přístupy k lidem se zrakovým postižením, a to na celkem 78 akcích uskutečněných v průběhu roku 2019. Proškoleni při nich bylo 2 673 účastníků – žáků ZŠ, studentů středních, vyšších odborných a vysokých škol, odborné i laické veřejnosti. Tato organizace se také prezentovala v rámci osvěty např. na Dnu Země, sportovních dnech v Parku na Špici, burzách práce aj.

79 obdobných zážitkových seminářů, exkurzí, prezentací v rámci osvěty při nejrůznějších příležitostech připravila v roce 2019 Česká abilympijská asociace, z.s., a to pro 2 045 účastníků z řad žáků mateřských, základních škol, studentů středních škol, zaměstnanců nemocnic či veřejnosti např. při nejrůznějších akcích jako jsou dny otevřených dveří či Olympijském parku 2019. Také KŘÍŽOVATKA handicap centrum, o.p.s. proškolila v zážitkových kurzech žáky základní školy, základní školy praktické a mateřské speciální školy či studenty středních škol nebo laickou veřejnost na nejrůznějších akcích – např. na Dni prevence a bezpečnosti v Globusu Pardubice či Retroměstečku, aj.

Cíl 2.2

Zvyšovat povědomí veřejnosti o problematice osob se zdravotním postižením a jejich aktivitách.

Povědomí veřejnosti o problematice osob se zdravotním postižením je naplňováno různými formami - v podobě **tiskových zpráv, průběžně zveřejňovaných informací na internetových stránkách Pardubického kraje, facebooku Pardubického kraje** na: <https://www.facebook.com/Odbor-soci%C3%A1ln%C3%ADch-v%C4%9Bc%C3%AD-Pardubick%C3%A9ho-kraje-313451532357525/?ref=nl>, Duhových novinách (www.duhovenoviny.cz), [facebooku Duhových novin na https://www.facebook.com/pages/Duhov%C3%A9-noviny/562080297238143](https://www.facebook.com/pages/Duhov%C3%A9-noviny/562080297238143), **Školském portálu**, prostřednictvím rozesílání hromadných e-mailů, dále pak i v rámci akcí pro organizace osob se zdravotním postižením.

Stejně jako v přechodících letech se také v průběhu roku 2019 na území Pardubického kraje uskutečnily četné akce s regionálním či celonárodním významem, na jejichž propagaci a realizaci se podílel Pardubický kraj, a kterých se účastnili osobně i představitelé kraje.

Z akcí podporovaných z rozpočtu **Příspěvky a záštity v oblasti osob se zdravotním postižením** bylo podpořeno celkem 16 akcí v celkové výši 263 000 Kč.

Představitelé kraje poskytli záštity mnoha kulturním, sportovním, osvětovým, školským akcím pro osoby se zdravotním postižením, např. sportovním projektům handicapovaných - Handy cyklomaraton 2019 – Cesta za snem, z.s.; sportovních hrách pro tělesně postižené děti a dospělé, podpořili charitativní divadelní představení na podporu Střediska rané péče či charitativní galavečer na podporu TyfloCentra Pardubice, benefiční představení Putovní

Duše K; tradičně také akci pro autisty – Mám svůj svět, ale mám Vás rád, Handicap Fish Cup 2019 – rybářské závody, aj.

Dne 31. 5. 2019 se uskutečnil **Den Pardubického kraje**, na kterém se představily v kulturních vystoupeních také soubory uživatelů sociálních služeb Pardubického kraje.

V roce 2019 byl Pardubický kraj oceněn cenou **MOSTY**. Tuto cenu uděluje Národní rada osob se zdravotním postižením ČR v rámci podpory aktivit přispívajících významným způsobem ke zlepšení postavení osob se zdravotním postižením za mimořádnou aktivitu nebo čin ve prospěch občanů se zdravotním postižením. Náš kraj zvítězil v kategorii Instituce veřejné správy, kde za rok 2018 získal ocenění za pomoc rodinám s dětmi a dospělým osobám s autismem na území kraje.

Ve spolupráci Pardubického kraje a spolku Hurá na výlet, neziskové organizace, proběhy workshopy pro seniory a osoby se zdravotním postižením a to ve Svitavách, Ústí nad Orlicí, Pardubicích a Chrudimi. Dále pak, v rámci projektu pro seniory, ve spolupráci s Národní radou osob se zdravotním postižením Pardubického kraje (NRZP Pk) se uskutečnilo několik seminářů na téma Zdravý duch – zdravé tělo, Strava jako cesta k ozdravení těla a mysli, Jak si udržet a posílit dobrou paměť, Zdravá chodidla. Tyto semináře proběhly v rámci Akademie pro seniory – Rok pro zdraví, jež proběhla na podzim 2019 a účastnily se jí také osoby se zdravotním postižením.

Pod záštitou radního pro oblast školství se uskutečnil v roce 2019 již tradiční **Týden vzdělávání dospělých 2019 v Pardubickém kraji**, a to koncem listopadu 2019.

Pardubický kraj úzce a velmi dobře spolupracuje s **NRZP Pk**; zástupce Pardubického kraje se účastní zasedání Krajského výboru NRZP Pk. V roce 2019 uskutečnilo regionální pracoviště NRZP Pk mnohé akce a přednáškové činnosti. NRZP Pk se aktivně spoluúčastní s Pardubickým krajem na realizaci festivalu **Pod duhovými křídly** a slavnostním předáním ocenění za činnost ve prospěch osob se zdravotním postižením **Duhové křídlo 2019**, nejvyššího ocenění za práci v sociální oblasti pro lidi se zdravotním postižením na regionální úrovni Pardubického kraje. Již po sedmé udělovali v roce 2019 zástupci Pardubického kraje a Národní rady osob se zdravotním postižením prestižní cenu **Duhové křídlo**, a to dne **2. 10. 2019** v Muzeu Chrudim. V kategorii **Profesionál** zvítězila Hana Jarošová z Pardubic, která pracuje v Centru pro zdravotně postižené a seniory Pardubického kraje jako vedoucí pracovnice a koordinátorka osobní asistence. Mezi **Dobrovolníky a filantropy** byl oceněn akademický architekt a keramik Miloslav Chaloupka z Brozan, který stál u zrodu Duhového křídla a každoročně tyto keramické ceny pro účastníky tvoří bez nároku na honorář. Je jedním ze zakladatelů Lions clubu a spolu s manželkou přispívají i na další dobročinné účely. V kategorii **Poskytovatel sociálních služeb** zvítězil CEDR Pardubice, což je obecně prospěšná společnost poskytující služby duševně nemocným. Provozuje chráněné dílny pro zaměstnávání osob se zdravotním postižením. Pracovníci své klienty vedou k samostatnému jednání a rozhodování, razí heslo: „Co zvládneš sám, udělej sám.“ **Cenu Michala Hašta za celoživotní práci ve prospěch osob se zdravotním postižením** obdržel Miroslav Bárta z Litomyšle. Je od narození osobou se zdravotním postižením, a proto dlouhodobě prosazuje práva lidí se zdravotním postižením, je dlouholetým členem Pobočného spolku Svazu tělesně postižených v Litomyšli a dlouholetým zastupitelem města. Zastává funkci revizora kontrolního orgánu Nadačního fondu pro rozvoj zdravotnictví Litomyšlska.

Cenu radního Pavla Šotoly převzali manželé Machovi z Pardubic, kteří poté, co vychovali své dvě vlastní dcery, se před 20 lety rozhodli být pěstounskou rodinou a vzali si do pěstounské péče dítě z kojeneckého ústavu s těžkým zdravotním postižením. Z chlapce se díky této pěstounské rodině stal úspěšný mladý člověk, který i když je na invalidním vozíku, dokáže být samostatný, zvládne se postarat sám o sebe a dokáže žít téměř plnohodnotný život, včetně společenského a pracovního uplatnění.

Slavnostnímu předání ceny předcházela 2 regionální kola festivalu Pod duhovými křídly, která se uskutečnila v Tylově domě v Poličce dne 5. 4. 2019 a v sále Základní umělecké školy K.

Malicha v Holicích dne 15. 5. 2019. Na festivalu svůj um představili uživatelé sociálních služeb a organizací pro osoby se zdravotním postižením. Vybraná vystoupení z obou kol festivalu byla součástí slavnostního programu v Chrudimi.

Cíl 2.3

Podporovat osvětu a poradenství v oblasti diskriminace osob se zdravotním postižením, prevence násilí a domácího násilí páchaného na osobách se zdravotním postižením.

Co se podpory osvěty v oblasti diskriminace osob se zdravotním postižením, prevence násilí a domácího násilí páchaného na osobách se zdravotním postižením týká, nebyly prioritně podpořeny konkrétní programy.

Pardubický kraj podpořil finančně konferenci v Litomyšli – Současnost a perspektiva sociální péče ve společnosti 21. století, která proběhla ve dnech 4. – 6. 9. 2019, a mimo jiné v programu zazněl také zajímavý příspěvek Doc. PhDr. Ludmily Čírtkové, CSc., o domácím násilí.

Za zmínku stojí zajímavé evropské projekty EUNAD a EUNAD IP - Asistence lidem s disabilitou při katastrofách, které byly podpořeny Evropskou komisí, a jejichž výstupy byly k dispozici v průběhu roku 2019. První projekt EUNAD byl zaměřen na lidi se zrakovým či sluchovým postižením, následný projekt EUNAD IP implementuje výsledky projektu EUNAD a zaměřuje se na novou cílovou skupinu lidí s mentálním a/nebo motorickým postižením. Cílem tohoto projektu je zlepšit praxi při poskytování psychosociální asistence lidem s postižením při katastrofách, zejména zlepšit postupy příslušníků integrovaného záchranného systému (policisté, hasiči a zdravotníci), poskytnout základní vodítka pro účinnou podporu těchto osob a posilovat odolnost komunit a lidí s disabilitou. Výstupem tohoto projektu bylo vytvoření informačních videí a také vydání tištěné příručky v českém jazyce **„Asistence lidem s disabilitou při katastrofách“**, která byla distribuována mimo jiné i na náš krajský úřad. V souladu s touto metodikou byli proškoleni policejní psychologové a Hasičský záchranný sbor. Metodika, včetně informací k projektu, je dostupná na stránkách Ministerstva vnitra:

<https://www.mvcr.cz/clanek/ministerstvo-vnitra-vydalo-prirucku-asistence-lidem-s-disabilitou-pri-katastrofach.aspx>; <https://www.mvcr.cz/clanek/zakladni-informace-o-projektu-eunad.aspx>; <https://www.mvcr.cz/clanek/zakladni-informace-o-projektu-eunad-ip.aspx>.

Užitečná bude jistě i nová mobilní aplikace „První psychická pomoc“, která může být pomůckou nejen pro příslušníky bezpečnostních sborů. Využít ji mohou všichni, kdo mají zájem pomoci lidem v těžké životní situaci a hledají informace, jak na to. Obsahem aplikace je kromě rad a postupů také seznam vhodných odkazů a kontaktů. Aplikace je také ke stažení zdarma na odkazu: <https://play.google.com/store/apps/details?id=cz.nic.ppp>.

V rámci doporučení v Krajském plánu, a to k průběžnému zvyšování komunikačních dovedností pracovníků územně samosprávných celků a příspěvkových organizací při jednání s osobami se zdravotním postižením, jistě přispěje i v průběhu roku 2019 Ministerstvem vnitra vytvořená **Metodika „Easy to read“** (dále jen ETR), která byla distribuována úřadům. Tato metodika popisuje, jak psát texty a informační materiály srozumitelně a zjednodušeným jazykem tak, aby byly informace poskytované veřejnými subjekty přístupné lidem se zdravotním postižením, seniorům i cizincům. Za jejím vznikem stojí plnění opatření Národního plánu podpory rovných příležitostí pro osoby se zdravotním postižením na období 2015–2020. Metodika má dvě části, první část se zaměřuje na úřednickou obec a doporučuje, jak napsat srozumitelný úřední text, ze kterého čtenář rychle pochopí podstatu věci a co se po něm chce. Druhá část metodiky popisuje, jak vytvořit zjednodušený text a tím splnit jednu ze základních podmínek přístupnosti. Text psaný zjednodušeným jazykem umožní lidem se zdravotním postižením porozumět sdělení, které by jim jinak někdo jiný musel vysvětlit. Tato část metodiky vznikla s podporou a využitím zkušeností Společnosti pro podporu lidí s mentálním postižením.

Ministerstvo vnitra pro další implementaci metodiky ETR do běžného života plánuje vytvořit pilotní školení pro úředníky měst a obcí. Metodika je dostupná na:
<https://cse.google.com/cse?cx=015489265366623571386%3Aizrrwg3bmqm&q=metodika+ETR&ok.x=0&ok.y=0>.

3. Oblast přístupnosti staveb, dopravy a informací

Odstraňování architektonických bariér, bariér v dopravě i v informacích probíhá průběžně. Nadále je však nezbytné systematicky pokračovat a dohlížet nad dodržováním a správnou aplikací příslušných předpisů, neboť tím je umožněn přístup osob se zdravotním postižením nejruznějších typů do běžného života společnosti.

Cíl 3.1

Zajistit přístupnost budov A, B, C krajského úřadu osobám s různými typy zdravotního postižení nebo osobám s omezenou schopností pohybu a orientace.

Na webových stránkách Pardubického kraje <https://www.pardubickykraj.cz/pro-osoby-se-zdravotnim-postizenim>, v sekci pro osoby se zdravotním postižením, je dostupná pomůcka **Desatera pro komunikaci s osobami s nejruznějšími druhy zdravotního postižení**. Na recepci obou budov krajského úřadu jsou k možnému využití šablony pro osoby zrakově postižení k podpisům.

Co se bezbariérových úprav budov krajského úřadu týká, v roce 2018 započaly přípravy k realizaci bezbariérové nájezdové rampy u vchodu do budovy B krajského úřadu. Tato rampa byla nainstalována v dubnu 2019. V roce 2019 byla ukončena také rekonstrukce sálu Zastupitelstva Pk realizovaná již v průběhu roku 2018. V rámci rekonstrukce jsou zřízena místa pro imobilní účastníky jednání a je zde nainstalována indukční smyčka.

Tichá linka – online tlumočení/online přepis pro neslyšící klienty, byla na KrÚ Pk spuštěna od května 2019. Proškolení byli zástupci zahrnuti do e-mailové komunikace prostřednictvím skupiny tichysvet@pardubickykraj.cz. Byl vytvořen Informační „manuál“ k Tiché lince.

Cíl 3.2

Zajistit přístupnost zařízení zřizovaných Pardubickým krajem osobám se zdravotním postižením.

Analýzy mapování bezbariérovosti jsou uveřejněny na webových stránkách Pardubického kraje již od roku 2012. Zjednodušené uživatelské popisy bezbariérovosti objektů, kde jsou dohledatelné i zmapované školy, zdravotnická zařízení, aj., jsou veřejně k nahlédnutí na webových stránkách České abilympijské asociace, z.s., a postupně jsou ukládány i do map. Více na: <http://www.caaos.cz/nase-aktivity/konzultace-bezbarierovosti/>. Na tyto stránky je od roku 2016 zajištěn prolink z webových stránek Pardubického kraje určených pro osoby se zdravotním postižením: <https://www.pardubickykraj.cz/pro-osoby-se-zdravotnim-postizenim>, a je zde možné dohledat přístupnost staveb, včetně zdravotnických a školských zařízení zřizovaných Pardubickým krajem také pro osoby se zdravotním postižením.

Zdravotnická zařízení zakládaná a zřizovaná Pardubickým krajem mají zajištěn bezbariérový přístup pro zdravotně postižené občany.

Co se týká **kulturních zařízení zřizovaných Pardubickým krajem**, pak v **Krajské knihovně v Pardubicích** jsou všechny, veřejnosti přístupné, prostory bezbariérové, kromě sklepa. Informace jsou zveřejněny na webových stránkách organizace <http://kkpce.cz/cs/> i na facebooku. Knihovna je zapojena v programu **Bezbariérovost – mapování města na Magistrátu města Pardubice**.

Oddělení zvukové knihovny nabízí bezplatně výpůjčky "knih do ucha", tyto tituly nabízí pouze nevidomým, těžce zdravotně postiženým osobám, a osobám dlouhodobě nebo přechodně zdravotně postiženým. Více také na: <http://kkpce.cz/cs/sluzby/sluzby-pro-handicapovane/zvukova-knihovna/>. V knihovně byl zřízen handicap point, který slouží pro osoby nevidomé, neslyšící, pohybově postižené či duševně nemocné. Mezi zaměstnance byly rozděleny kompetence pro jednotlivá postižení. V dětském oddělení je překladatel do znakové řeči, pomůcky pro nevidomé. Organizace spolupracuje s odborně zaměřenými nestátními neziskovými organizacemi.

Regionální muzeum Chrudim má informace o bezbariérovosti umístěny na webu: <https://www.muzeumcr.cz/cz/bezbarierovy-pristup>, sociálních sítích a na propagačních materiálech (pozdávky, plakáty) k výstavám.

Regionální muzeum Litomyšl má informace o bezbariérovosti umístěny na webu: <http://www.rml.cz/cs/informace/pro-navstevniky.html>, dále pak na všech tiskopisech muzea (plakáty, pozvánky, tiskové zprávy, letáky, aj.).

Regionální muzeum ve Vysokém Mýtě uvádí informaci o přístupnosti výstavních prostor pro osoby se zdravotním postižením na svých webových stránkách včetně telefonického kontaktu na osobu pověřenou touto problematikou <http://www.muzeum-myto.cz/9-info.php?a=1&stranka=informace> a <http://www.muzeumkarosarstvi.cz/kontakty>.

Východočeská galerie má informace o bezbariérovosti umístěny na webu: <http://www.vcg.cz/o-galerii-2/>.

Východočeské muzeum v Pardubicích informuje o bezbariérovosti na svých webových stránkách, stejně tak na dalších portálech a médiích (sociální sítě, turistické portály Kudy z nudy apod.). Konkrétně se informace objevuje v sekci Zámek – Otevírací doba a vstupné (<http://www.vcm.cz/oteviraci-doba-a-vstupne/>) a na stránkách jednotlivých expozicím prohlídkových okruhů či prostor areálu Zámku Pardubice. Vzhledem k rekonstrukci zámeckého areálu v roce 2019 byly bezbariérově přístupné pouze prostory velkého nádvoří, pokladny a přednáškového sálu. Dochází k pravidelným aktualizacím bezbariérovosti na portále CZeCOT.cz (http://www.pardubicko.info/13_6856_zamek-pardubice-vychodoceske-muzeum/), který využívá několik turistických portálů a turistická informační centra. Těmito opatřeními je zabezpečena informovanost veřejnosti, pokud chce navštívit stálé expozice, krátkodobé výstavy i jednorázové kulturní akce.

Speciální školy zřizované Pardubickým krajem garantují bezbariérový přístup ke vzdělávání a ke školským službám. Problematickou bezbariérových úprav z hlediska dětí, žáků a studentů s tělesným postižením omezujícím jejich mobilitu se zabývají ředitelé škol ve spolupráci se zřizovatelem průběžně. Pokud taková situace nastane, je řešena v souladu s vyhláškou č. 398/2009 Sb., o obecných technických požadavcích zabezpečujících bezbariérové užívání staveb, která stanoví, že školy, předškolní a školská zařízení musí mít rovněž prostory bezbariérově řešené.

V roce 2019 realizoval Pardubický kraj investiční akci na úpravu sociálních zařízení ve všech podlažích Speciální MŠ, ZŠ a praktické školy Pardubice v celkové výši 3 300 000 Kč. Škola nyní disponuje bezbariérovými WC s hygienickými a přebalovacími kabinami pro inkontinentní žáky. Ve Speciální ZŠ a praktické škole Vysoké Mýto byl vybaven cvičný byt pro výuku žáků školy v hodnotě 150 000 Kč.

Cíl 3.3

V Pardubickém kraji zpřístupňovat stavby a zabráňovat vzniku nových bariér osobám se zdravotním postižením.

V návaznosti na plnění opatření 3.3.2 a 3.3.3 odbor majetkový, stavebního řádu a investic provádí metodickou činnost a poradenství v rámci pravidelných porad s pracovníky obecných stavebních úřadů obcí a měst Pardubického kraje týkající se tématu obecných technických požadavků zabezpečujících bezbariérové užívání staveb a tím dochází mimo jiné i ke zvyšování odbornosti kompetentních pracovníků na úradech, dále informuje obce/obecní

a městské úřady (zejm. odbory doprav, stavební a majetkové odbory) Pardubického kraje o aktuálních změnách v Národním rozvojovém programu mobility pro všechny a o možnostech čerpání finančních prostředků. Tato opatření jsou plněna průběžně v rámci pravidelných porad s pracovníky obecných stavebních úřadů, kteří informace předávají dále na příslušné odbory svých obcí. V roce 2019 se konaly dvě porady. S odkazem na provedené pravidelné metodické kontroly stavebních úřadů v roce 2019 lze konstatovat, že pracovníci obecných stavebních úřadů aplikují vyhlášku Ministerstva pro místní rozvoj č. 398/2009 Sb., o obecných technických požadavcích zabezpečujících bezbariérové užívání staveb, ve znění pozdějších předpisů, v rámci výkonu své správní činnosti. Stavební úřady nemají problémy s aplikací právního předpisu a aktivně spolupracují se sdruženími pro osoby se zdravotním postižením, proto odbor majetkový, stavebního řádu a investic nevyužil v roce 2019 možnosti cíleného a rozsáhlejšího školení pracovníků stavebních úřadů na území Pardubického kraje k aplikaci vyhlášky č. 398/2009 Sb.

Také v roce 2019 podpořil Pardubický kraj v rámci individuální dotace poskytované odborem sociálních věcí **mapování přístupnosti objektů a infrastruktury měst z rozpočtu kraje** dvě organizace, a to částkou 170 000 Kč. Jednalo se o Českou abilympijskou asociaci, z.s., která obdržela částku 115 000 Kč na projekt Poradenská a konzultační střediska bezbariérovosti; Středisko sociálních služeb Salvia, z.s., částku ve výši 55 000 Kč na projekt Konzultační činnost.

V návaznosti na opatření 3.3.4 – Podporovat dostupnost veřejných a technických zařízení prostřednictvím mezinárodního projektu Euroklíč, je možné konstatovat, že pokračuje dlouhodobě nastavená a funkční spolupráce v projektu **Euroklíč**. Regionální pracoviště NRZP Pk vydává v našem kraji euroklíče, zprostředkovává distribuci euroklíčů městským úřadům Pardubického kraje a předává informace o vhodných místech pro umístění nových eurozámků. K dispozici je pro zájemce i nová mobilní aplikace pro chytré telefony „**Euroklíčěnka**“. Aplikaci lze stáhnout na: <https://play.google.com/store/apps/details?id=com.osu.eurokey&hl=cs>. Tato aplikace, vytvořená studenty Přírodovědecké fakulty Ostravské univerzity ve spolupráci se spolkem Sít' pro rodinu, je k dispozici zdarma. Navede uživatele k bezbariérovým výtahům nebo přebalovacím pultům, které jsou opatřeny Eurozámkem a jsou dostupné pomocí Euroklíčů.

Cíl 3.4

Zpřístupňovat veřejnou dopravu a další dopravní služby osobám s nejrůznějšími typy zdravotního postižení.

Rok 2019 byl přelomovým, neboť došlo k četným jednáním a následnému uzavírání smluv s novými veřejnými dopravci na drážní a autobusovou dopravu.

Smlouvy na veřejné služby v **drážní dopravě** byly uzavřeny s dopravci - České dráhy a.s. a Leo Express Tenders s.r.o. Jedná se o smlouvy, které byly uzavřeny na základě přímého zadání v netto režimu, což znamená, že riziko tržeb nese dopravce (kdežto v brutto režimu nese riziko tržeb kraj), s termínem zahájení služby v drážní dopravě od 15. 12. 2019, a to na období 10 let. Předpokladem k uzavření smluv v drážní dopravě bylo nasazení nízkopodlažních vozidel minimálně v rozsahu stávajících vozidel, tj. 44 %, což dopravci splnili, a do konce roku 2022 je předpoklad plné bezbariérovosti v oblasti drážní dopravy. V případě požadavku na zajištění přepravy pro handicapované osoby bude tato situace řešena individuálně a je plně v gesci dopravce, který je garantem této přepravy. Pro cestování vlakem je možné využít také informace zveřejněné na webových stránkách kraje - **Desatero k cestování vlakem**, více na: <https://www.pardubickykraj.cz/vlakem>. Osoby se zrakovým postižením mohou při cestování vlakem využít informace o změnách v asistenci, a to v návaznosti na prosincovou změnu jízdních řádů. Nadále lze předem dojednat asistenci, která zajišťuje doprovod k vlaku, od vlaku a při přestupech u dopravce České dráhy a.s. Při objednání asistence s jakýmkoliv dopravcem je zřízena nově univerzální služba

provozovaná společností Cendis (<https://www.cendis.cz/>). Webové stránky k objednání jsou také dostupné. Objednávání požadavku na asistenci je třeba alespoň 48 hodin předem. Systém OneTicket umí současně s objednáváním asistence zakoupit i jednotnou jízdenku na celou cestu přímo ve vlaku u průvodčího a bez přírážky. Více informací na: <https://www.oneticket.cz/>.

Smlouvy na **autobusovou dopravu** nebyly dosud uzavřeny z důvodu zrušení veřejné zakázky rozhodnutím Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže. Od 1. 7. 2020 bude autobusová doprava v Pardubickém kraji zajištěna na základě výsledků veřejné zakázky, která probíhá v rámci jednacího řízení bez uveřejnění. Na období této zakázky bude využit stávající vozový park dopravců. Současně bude připravováno nové zadávací řízení na dobu 10 let, které bude zohledňovat minimální hranici 50 % nízkopodlažních autobusů.

Pardubický kraj úzce spolupracuje s Univerzitou Pardubice na naplnění opatření 3.4.3. V současné době mapují studenti Univerzity Pardubice, dopravní fakulty, bariérovost autobusových zastávek v obcích s rozšířenou působností. Po zpracování výsledků by měly být symboly bezbariérovosti zavedeny do jízdních řádů k prosincové změně v jízdních řádech roku 2020. Dopravci byli požádáni o vstřícnost vůči požadavkům nasazení bezbariérového spoje, tzn. v případě, kdy někdo zavolá na dispečink dopravce a bude to možné, nasadí dopravce nízkopodlažní autobus na konkrétní spoj.

Co se dalšího opatření tohoto cíle týká, a tím je zlepšení dopravní dostupnosti rekreačního střediska Buňkov pro osoby se zdravotním postižením v podobě garance nízkopodlažních autobusových spojů, pak toto opatření není v současné době možné realizovat, a to z důvodu oběhů autobusů, kdy není k dispozici další nízkopodlažní autobus.

Proškolování zaměstnanců nových dopravců v komunikaci s osobami s různými druhy zdravotního postižení, což je také jedno z opatření tohoto cíle, se bude odvíjet od termínu zahájení nových smluv s autobusovými dopravci.

Při výstavbě nebo rekonstrukci veřejné dopravy je dodržována platná legislativa v oblasti přístupnosti staveb a průběžně jsou také zaváděny vhodné informační a orientační systémy – vizuální, audiovizuální signalizační tabule na zastávkách, nástupištích, apod., piktogramy, orientační a informační systémy pro občany se zdravotním postižením.

Co se zatím nedaří, je propojit integrovaný dopravní systém Pardubického a Královéhradeckého kraje se Statutárními městy Pardubice a Hradec Králové. Jedním z důvodů, o kterých hovoří zástupci příslušného odboru, je zastaralý odbavovací systém u Dopravního podniku města Pardubic. Po provedení výměny tohoto odbavovacího zařízení bude možné používat kartu IREDO také v prostředcích MHD. Termín instalace nového odbavovacího zařízení je předpokládán v průběhu roku 2021.

V rámci programové **dotace Program 2 – Program podpory aktivit navazujících na služby poskytované podle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách**, byly podpořeny mimo jiné i 3 organizace poskytující speciální dopravu pro osoby se zdravotním postižením. Dotace byla poskytnuta v celkové výši 1 713 mil. Kč. V porovnání s rokem 2018, kdy byla poskytnuta dotace ve výši 1 385 mil. Kč, došlo k navýšení částky. Z dotace v roce 2019 byl podpořen Oblastní spolek Českého červeného kříže (ČČK) Ústí nad Orlicí a jejich projekt „Senior doprava ČČK“, který zajišťuje dopravu nejen seniorů, ale i osob se zdravotním postižením, ve výši 750 000 Kč; Středisko sociálních služeb Salvia, z.ú., s projektem „Doprava osob se zdravotním postižením a seniorů“ ve výši 183 000 Kč; ZŠ a PŠ Svítání o.p.s., a jejich projekt „Doprava žáků se zdravotním postižením“ částkou 780 000 Kč.

Cíl 3.5

V rámci Krajského úřadu Pardubického kraje podporovat přístup osob se zdravotním postižením k informacím.

Přístup k informacím, ať již mluveným, tištěným, psaným či elektronickým, je pro osoby se zdravotním postižením nezbytný a je jednou ze základních podmínek orientace člověka s různým druhem postižení v prostředí společnosti.

Pro osoby se zdravotním postižením jsou přístupné informace na webových stránkách i úřední desce Pardubického kraje. K lepší informovanosti osob se zdravotním postižením o přístupnosti k nejrůznějším aktivitám, včetně oblasti kultury, cestovního ruchu a sportu, informacím o Euroklíči, aktuálním tématům, zveřejňovaným pozvánkám, přispěl také prolink ze stránek Pardubického kraje pro osoby se zdravotním postižením na stránky Duhových novin: <https://www.pardubickykraj.cz/pro-osoby-se-zdravotnim-postizenim>.

9. 4. 2019 vstoupil v platnost nový zákon č. 99/2019 Sb., o přístupnosti internetových stránek a mobilních aplikací a o změně zákona č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů. V zákoně jsou mimo jiné stanoveny i lhůty, odkdy se začínají uplatňovat pravidla zákona o přístupu k internetovým stránkám a mobilním aplikacím. Na webových stránkách našeho kraje máme aktualizované informace o přístupnosti (<https://www.pardubickykraj.cz/prohlaseni-o-pristupnosti>).

V rámci opatření 3.5.1 tohoto cíle příspěvkové organizace v oblasti kultury postupně upravují webové stránky v souladu se zákonem č. 365/2000 Sb., a doplňují prohlášení o přístupnosti (Regionální muzeum Litomyšl – prohlášení o přístupnosti: <http://www.rml.cz/cs/informace/prohlaseni-o-pristupnosti.html>; Regionální muzeum Vysoké Mýto – prohlášení o přístupnosti: <https://www.muzeum-myto.cz/cs/muzeum/prohlaseni-o-pristupnosti>). Obdobné je to i u dalších příspěvkových organizací sociálních služeb a školství.

Co se distribuce informačních materiálů o přístupnosti jednotlivých aktivit v oblasti kultury týká, jsou v materiálech příspěvkových organizací zveřejňovány – např. na propagačních letácích, plakátech, pozvánkách, či jsou sdělovány při telefonických konzultacích nebo jsou zveřejněny přímo na webových stránkách jednotlivých organizací – více také viz Cíl 3.2, opatření 3.2.2.

V rámci tohoto cíle bylo splněno opatření 3.5.3 týkající se spuštění **Tiché linky** (více také viz hodnocení cíle 3.1). Krajský úřad Pardubického kraje ve spolupráci s organizací Tichý svět, která již několik let pomáhá neslyšícím v České republice, spustil od 1. 5. 2019 fungování Tiché linky – online tlumočení/online přepisu. Proškoleni byli zástupci zainteresovaných odborů, kteří byli zahrnuti do e-mailové komunikace prostřednictvím skupiny tichysvet@pardubickykraj.cz. Vytvořen byl také Informační „manuálek“ k Tiché lince. Klienti se sluchovým postižením mohou prostřednictvím této linky formulovat své požadavky na úředníky krajského úřadu, kteří byli proškoleni a prostřednictvím online připojení na Tichou linku se spojí s tlumočnickem znakového jazyka či přepisovatelem mluvené řeči, a to v rámci komunikace mezi úřadem. Klienti nemohou využívat tuto linku pro soukromé účely.

On-line přepis a on-line tlumočením prostřednictvím Tiché linky přispívá ke zlepšení komunikace s osobami se sluchovým postižením, proto je pozitivní zprávou, že narůstá počet institucí v našem kraji, které jsou na tuto linku připojeny. Jejich seznam je k dispozici: <https://www.google.com/maps/d/u/0/viewer?mid=1qFbExnYr0U7xbGD8qYicvA-BE1D6Y8II&ll=49.89810797067925%2C16.1168205999999983&z=11>.

4. Oblast vzdělávání a školství

Dlouhodobým cílem Krajského plánu je zvýšení schopnosti vzdělávacího systému vytvářet podmínky pro úspěšné uplatnění žáků a studentů se zdravotním postižením do společnosti.

Vytvoření rovných příležitostí pro vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami (dále jen žáků) je základním cílem Dlouhodobého záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy v Pardubickém kraji (2016–2020). Společné vzdělávání realizované v českém vzdělávacím systému umožňuje od roku 2016 vzdělávání všech dětí a žáků v běžných školách za předpokladu, že je takový způsob vzdělávání v nejlepším zájmu konkrétního dítěte či žáka. Vzdělávání dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami se proto přednostně uskutečňuje v běžných školách za současného poskytování konkrétních podpůrných opatření.

Cíl 4.1

Zajistit přístupnost vzdělání žákům a studentům se zdravotním postižením prioritně v hlavním vzdělávacím proudu.

Předpokladem úspěšné realizace společného vzdělávání je vysoká profesionalita pedagogických pracovníků. Pokud mají učitelé vytvořeny dobré podmínky pro svoji práci a nastaveny pomocné mechanismy jako školní supervize, mentoring či kvalitní kurzy dalšího vzdělávání podle konkrétních potřeb školy, je realizace přístupu ke vzdělávání žáka úspěšná. Aktuální informace, legislativní změny a metodiky jsou průběžně předávány do ředitelů a sborů škol prostřednictvím Školského portálu.

Praxe potvrzuje, že totální inkluze nemusí být pro vzdělávání všech žáků se speciálními vzdělávacími potřebami vhodná. Např. některým žákům s psychiatrickým onemocněním, autismem nebo závažnými poruchami chování vyhovuje spíše menší kolektiv ve třídě zřízené pro konkrétní druh postižení. Vždy záleží na individuálním posouzení vzdělávacích možností žáka odborníkem školského poradenského zařízení.

Pokud školské poradenské zařízení vyhodnotí, že přijatá podpůrná opatření nestačí k naplňování vzdělávacích možností žáka, může se vzdělávat ve škole nebo třídě zřízené primárně pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (SVP). Pardubický kraj má optimální síť speciálních škol.

Garantem vzdělávání pedagogických pracovníků v Pardubickém kraji bylo i v roce 2019 **Centrum celoživotního vzdělávání Pardubice** poskytující jednorázové i dlouhodobé, kurzy, semináře a workshopy. Centrum realizuje individuální projekt z Operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání *Inkluzivní vzdělávání v Pardubickém kraji* (2016 –2019). V rámci profesního rozvoje pedagogických pracovníků probíhala kvalifikační studia pro asistenty pedagoga a studium k výkonu specializovaných činností. Další kurzy a semináře byly tematicky rovněž zaměřeny na společné vzdělávání ve školách, školských zájmových a ubytovacích zařízeních, např. *Role asistenta pedagoga při vzdělávání žáka s poruchou autistického spektra (PAS)*, *Výchova a vzdělávání žáků se SVP*, *Asistent pedagoga u dítěte s ADHD*, *Prevence a stimulace řečových schopností dítěte*, *Vzdělávání žáků s PAS*, *Augmentativní a alternativní komunikace u žáků s těžkým kombinovaným postižením*, *Poruchy chování – opoziční chování*, *Sexuální výchova žáků s mentálním postižením*.

Realizace projektu Podpora společného vzdělávání v pedagogické praxi (2017 – 2022) umožnila vznik **Centra podpory školám** v oblasti společného vzdělávání, které funguje jako místo první pomoci pedagogům nebo rodičům potýkajícím se s problémy z oblasti inkluzivního vzdělávání v regionu. Další metodickou podporu poskytoval školám **Národní ústav pro vzdělávání** v rámci projektu *Společné vzdělávání a podpora škol krok za krokem* (2017 – 2022).

Aktuální stav v oblasti inkluze ve středních a vyšších odborných školách zjišťoval projekt Podpora inkluze v rámci vytvořeného **Krajského akčního plánu rozvoje vzdělávání**

Pardubického kraje. Z šetření vyplynulo, že pro střední a vyšší odborné školy v kraji nepatří inkluze vzdělávání mezi priority většiny škol. V loňském roce byla zpracována analýza potřeb ve školách, na jejímž základě vznikla mj. **Školská inkluze koncepce Pardubického kraje** (aktuálně ve schvalovacím režimu).

Krajské **Centrum primární prevence**, které provozuje Pedagogicko-psychologická poradna (PPP) Ústí nad Orlicí, realizovalo preventivní programy pro třídní kolektivy, interaktivní programy pro žáky 2. stupně základní školy a pro žáky všech typů středních škol, gymnázií a učilišť. Prostřednictvím těchto programů byli žáci vedeni zážitkovou formou mj. k posílení zdravých vrstevnických vztahů a vytvoření bezpečného klimu v třídním kolektivu.

Podpora při vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami byla poskytována bezplatně na základě doporučení školského poradenského zařízení prostřednictvím podpůrných opatření, zejména formou zabezpečení výuky předmětů speciálně pedagogické péče, využitím asistenta pedagoga (při výuce i ve školní družině), využíváním kompenzačních pomůcek, vzděláváním podle individuálního vzdělávacího plánu nebo úpravou organizace, obsahu a metod vzdělávání.

V roce 2019 se uskutečnila dvě pracovní setkání organizovaná PPP Pardubice a PPP Ústí nad Orlicí pro výchovné poradce základních škol, zaměřená na vzdělávací možnosti žáků se speciálními vzdělávacími potřebami ve středních školách, gymnáziích či učilištích.

V roce 2019 se konala dvě setkání **Pracovní skupiny pro osoby s poruchou autistického spektra (PAS) v Pardubickém kraji**. Ve spolupráci s pediatry se uskutečnil screening dětí s PAS a vznikl adresář pečujících organizací. Uskutečnil se kulatý stůl s rodiči dětí orientovaný na problematiku předškolního a školního vzdělávání a poskytování podpůrných opatření.

Na území města Pardubic se daří zajišťovat včasnou intervenci a předškolní vzdělávání dětí s poruchou komunikace, sociální interakce a PAS od 18 měsíců do 7 let věku zejména prostřednictvím činnosti **Metodického a vzdělávacího centra**. Spoluprací participujících subjektů (Magistrát města Pardubice, Krajský úřad Pardubického kraje, Rehabilitační a integrační centrum, LENTILKA) se daří umístit děti s vyšším stupněm zdravotního postižení do předškolního vzdělávání.

Na finanční zabezpečení asistenta pedagoga bylo v roce 2019 vynaloženo ze státního rozpočtu 232 632 270 Kč. Oproti roku 2018 se přepočtený počet asistentů pedagoga zvýšil o 131 úvazků. Konkrétní údaje o stavu v jednotlivých druzích škol jsou uvedeny níže v tabulce:

Asistenti pedagoga	Druh zařízení			
	MŠ- včetně speciálních	ZŠ- včetně speciálních	SŠ- včetně speciálních	Celkem
Průměrný přepočtený počet	149,13	606,23	25,59	780,95
Platy celkem v Kč	42 662 526	182 541 945	7 427 799	232 632 270

Cíl 4.2

Podporovat rozvoj školských poradenských zařízení a školských poradenských pracovišť ve školách hlavního vzdělávacího proudu v Pardubickém kraji.

Účelem činnosti školských poradenských zařízení, kterými jsou pedagogicko-psychologické poradny a speciálně pedagogická centra, je zjišťování speciálních vzdělávacích potřeb žáků a vytváření vhodných podmínek pro jejich vzdělávání jak ve školách běžného typu, tak ve školách speciálních. Ve sledovaném období poskytovaly poradny pedagogicko-psychologické poradenství a pomoc při vzdělávání primárně ambulantně na pracovišti poradny i návštěvami odborníků ve školách. Centra nabízela služby při vzdělávání žáků s mentálním,

tělesným, zrakovým či sluchovým postižením, vadami řeči, souběžným postižením více vadami nebo autismem zejména ve školách, popř. v rodinách, ale i ambulantně na pracovišti centra.

Ředitelé škol zabezpečují poskytování poradenských služeb přímo ve školách prostřednictvím školního poradenského pracoviště, ve kterém působí zpravidla výchovný poradce a školní metodik prevence, ale může to být i školní psycholog nebo školní speciální pedagog. Náplní jejich činnosti je mj. poskytování poradenských a konzultačních služeb pro žáky, jejich zákonné zástupce a pedagogy. Rovněž nastavují mechanismy pro úspěšné vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami v běžné škole. Finanční prostředky na zabezpečení školních psychologů či školních speciálních pedagogů měly školy možnost získat i v roce 2019 prostřednictvím tzv. *šablon* z fondů EU z Operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání. Pedagogickým pracovníkům školských poradenských zařízení byl určený 3letý projekt *Kvalita-Inkluze-Poradenství-Rozvoj* (KIPR 2016 – 2020)) zabývající se tématy, která souvisejí se zajištěním kvality a efektivity poradenských služeb a zvýšením úrovně poradenské péče poskytované školám.

Za účelem zabezpečení dostatečné odborné personální podpory pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami získal Pardubický kraj dotaci Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR (MŠMT) z *Rozvojového programu na podporu navýšení kapacit ve školských poradenských zařízeních v roce 2019* v celkové výši 8 112 041 Kč, což umožnilo rozšíření pozic odborných pracovníků o 11,5 zaměstnanců. Z rozvojového programu MŠMT Vybavení školských poradenských zařízení diagnostickými nástroji v roce 2019 získal Pardubický kraj 514 600 Kč. Prostřednictvím dotace došlo ke zkvalitnění činnosti školských poradenských zařízení v diagnostice dětí, žáků a studentů při stanovení podpůrných opatření.

5. Oblast zdraví a zdravotní péče

Jedním z hlavních cílů Krajského plánu je přispět k zajištění a udržení dostupné a kvalitní péče pro osoby se zdravotním postižením.

Cíl 5.1

Nadále podporovat osvětovou činnost (informovanost) v oblasti péče o osobu se zdravotním postižením, včetně vzdělávání zdravotnické veřejnosti v problematice zdravotního postižení.

Zdravotnický personál je proškolen také formou zážitkových kurzů – více viz vyhodnocení cíle 2.1.

Na základě podnětu k řešení situace života osob s poruchou autistického spektra (PAS) a jejich rodin, vyhotovilo Ministerstvo zdravotnictví ČR průkazy – **Průkaz osoby s PAS**. Průkaz a informace k němu obdržel i odbor zdravotnictví Krajského úřadu Pardubického kraje v druhé polovině roku 2019. Smyslem průkazu je usnadnění komunikace osob s PAS, a to nejen v prostředí poskytování zdravotních služeb, ale i při kontaktu s úřady či v záležitostech situacích. Průkaz je distribuován z Ministerstva zdravotnictví. Na odboru zdravotnictví je pro lékaře k dispozici a na základě jejich žádosti jsou jim obratem odesílány. Osobám s PAS a jejich rodinám jsou předávány prostřednictvím nestátních neziskových organizací. Tento průkaz obsahuje mimo jiné i QR kód odkazující na komunikační soubor (www.mzcr.cz). Více také na: http://www.mzcr.cz/Odbornik/obsah/komunikacni-soubor-pas_3707_3.html.

Cíl 5.2

Podporovat dostupnost všeobecného praktického lékařství a praktického lékařství pro děti a dorost na území Pardubického kraje.

V rámci programu „Podpora lékařů připravujících se na poskytování zdravotní péče v oborech všeobecné praktické lékařství a praktické lékařství pro děti a dorost na území Pardubického kraje“ byly za rok 2019 obdrženy dvě žádosti, z čehož jedna neplnila potřebné podmínky. Druhé žádosti bylo vyhověno, jednalo se o doktorku z oboru všeobecné praktické lékařství, které bude poskytnuta dotace ve výši 60 000 Kč.

Cíl 5.3

Navázat na celostátní reformu psychiatrické péče, přizpůsobit síť psychiatrické péče potřebám pacientů s duševním onemocněním a začleňovat osoby s duševním onemocněním do společnosti.

Ve zdravotnickém zařízení Nemocnice Pardubického kraje, a.s., byla dne 1. 7. 2019 zahájena výstavba pavilonu psychiatrické péče, který zahrnuje dvě lůžkové stanice, denní stacionář, ambulantní služby psychiatrického oddělení a oddělení klinické psychologie. Cílem celého projektu je navýšit počet psychiatrických lůžek akutní péče, a zároveň i to, aby tato péče naplňovala její standardy. Bude tak mj. moci dojít k navýšení počtu osob, které mohou být v jeden den hospitalizovány (z 25 osob navýšení na 50 osob) a zároveň i osob, kterým může být v jeden den poskytnuta ambulantní psychiatrická péče (z 55 osob na 85 osob). Stávající práce aktuálně probíhají dle harmonogramu a ukončení výstavby je plánováno na 30. 6. 2021. Celkové investiční náklady jsou cca 260 mil. Kč (z větší míry hrazeno fondy EU, částečně investice z vlastních zdrojů).

Co se reformy psychiatrické péče v našem kraji týká, regionální konzultant pro Pardubický kraj spolupracuje úzce s Krajským úřadem Pardubického kraje. V kraji je vytvořena Krajská řídicí skupina pro reformu péče o duševní zdraví, jejíž roli plní Komise Rady Pardubického kraje pro koordinaci služeb v oblasti duševního zdraví. Úkolem této Komise je zejména mapování změn a rozvoje systému služeb pro osoby s duševním onemocněním, navrhování plánů a opatření ke zlepšení fungování a dostupnosti sítě služeb pro tuto cílovou skupinu (zřízena usnesením R/77/16). V současnosti je vytvářen plán sítě služeb pro osoby se závažným duševním onemocněním (tzv. SMI) v návaznosti na Národní akční plán duševního zdraví 2020-2030.

V Pardubickém kraji jsou realizovány projekty reformy péče o duševní zdraví zaměřené na deinstitucionalizaci služeb, multidisciplinaritu, kvalitu poskytovaných služeb, destigmatizaci cílové skupiny atd., jsou navázány jak na sociální, tak na zdravotní služby.

Je nastavována spolupráce s komunitními službami a psychiatrickými nemocnicemi /zařízeními – terénní komunitní týmy (služby sociální rehabilitace) z každého okresu Pardubického kraje jsou navázány na klíčové pracovníky Psychiatrické nemocnice (PN) Havlíčkův Brod, což je spádová nemocnice pro náš kraj. V této nemocnici se nyní zaměřují na společné plánování budoucího přechodu dlouhodobě hospitalizovaných pacientů/klientů z okruhu SMI z PN do komunity.

Co se aktivit směrem k uživatelskému hnutí a k rodinným příslušníkům uživatelů týká, jsou v Pardubickém kraji vytvořeny pracovní skupiny, jejichž cílem je iniciace svépomocných a podporovaných skupin (uživatelských a rodičovských), a to rovnoměrně v území, v jednotlivých okresech.

Je vytvořena pracovní skupina pro pedopsychiatrii – tato skupina se nyní věnuje identifikaci problémů a nedostatků v poskytování psychiatrické péče dětem a jejich rodinám. K této oblasti se váží cíle strategie transformace péče o ohrožené děti Pardubického kraje, které mají zajistit dostatečnou podporu dětem a rodičům při zvládání nepříznivé sociální situace či výchovných problémů tak, aby nedocházelo k nadměrnému využívání zdravotnických služeb zejména dětské psychiatrie.

Dochází k nastavování a rozvíjení spolupráce s obcemi (na úrovni okresů a obcí s rozšířenou působností), a také v oblasti opatrovnictví - společně s Krajským úřadem Pardubického kraje je plánované setkání s veřejnými opatrovníky našeho kraje, jež bude zaměřeno na jejich vzdělávání a zapojení do spolupráce s terénními týmy.

V Pardubickém kraji je od července 2019 v provozu první Centrum duševního zdraví (CDZ), které provozuje v Pardubicích organizace Péče o duševní zdraví, z.s. Postupně mají být i v dalších okresech (Chrudim, Svitavy, Ústí nad Orlicí) našeho kraje uvedena do provozu další CDZ. Cílovou skupinou CDZ je úzká skupina osob s onemocněním z okruhu SMI (schizofrenie, afektivní poruchy). Vedle služeb pro osoby z okruhu SMI kraj předpokládá zachování služeb sociální rehabilitace i pro ostatní osoby s duševním onemocněním, které nejsou cílovou skupinou CDZ. Obdobná centra by měla vznikat i pro další cílové skupiny reformy. Rozvoj sociálních služeb poskytovaných v CDZ je upraven rovněž ve Střednědobém plánu rozvoje sociálních služeb Pardubického kraje na období 2019 – 2021.

Co se **terénních služeb** týká, v každém okrese našeho kraje je v současné době k dispozici alespoň jedna služba sociální rehabilitace pro osoby s duševním onemocněním, která je připravena ke spolupráci pro spádové území regionu (okresu). Dle strategie kraje předpokládáme využití stávajících služeb sociální rehabilitace pro zajištění sociální části CDZ v každém okrese Pardubického kraje (viz výše). Současně by měl být pro každé území obce s rozšířenou působností dostupný tzv. komunitní nebo rehabilitační tým v rámci služeb sociální rehabilitace, jehož klienty mohou být i osoby mimo cílovou skupinu z okruhu SMI. Překážkou pro naplňování uvedených záměrů je nedostatek kvalifikovaného personálu a nedostatek financí účelově vázaných na rozvoj sociálních služeb souvisejících s reformou psychiatrické péče.

V rámci **ambulantních služeb** jsou dostupné sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením a sociálně terapeutické dílny, ovšem pouze v Pardubicích, Ústí nad Orlicí a v Moravské Třebové.

U **pobytových sociálních služeb**, jejichž cílovou skupinou jsou osoby z okruhu SMI, se aktuálně jeví jako potencionální riziko nedostatek navazujících služeb – např. chráněné bydlení i služby mimo rámec zákona o sociálních službách. S rozvojem terénních a ambulantních služeb naznačeným výše lze předpokládat, že zásadním požadavkem osob s duševním onemocněním bude zajištění dostupného bydlení, případně zaměstnání bez potřeby pobytové služby sociální péče. Na oblast (dostupného) bydlení má kraj minimální vliv. Aktuálně pokračuje transformace krajské příspěvkové organizace - domova se zvláštním režimem v Rychmburku, jehož klienty jsou výhradně klienti z okruhu SMI. Dále Domov na rozcestí Svitavy rozšířil cílovou skupinu klientů o osoby s chronickým duševním onemocněním. Do budoucna se zvažuje transformace Domova pro seniory u Kostelíčka v Pardubicích, jehož cílovou skupinou jsou rovněž osoby z okruhu SMI.

Do budoucna je třeba zajistit **služby zaměstnanosti**. Tyto služby v kraji sice máme, ale potýkáme se s nedostatečným počtem a nerovnoměrným rozvržením na území kraje. Problematické zaměstnávání klientů by se měl věnovat tzv. „IPS pracovník“, který bude součástí každého terénního týmu.

Ve spolupráci s Krajským úřadem Pardubického kraje, komunitními službami a projektem multidisciplinarity se uskutečnilo dne 26. 11. 2019 metodické setkání se sociálními pracovníky obcí Pardubického kraje. Obdobné setkání pro veřejné opatrovníky je plánováno na začátek roku 2020. V průběhu roku 2019 proběhl pro veřejné opatrovníky cyklus přednášek nad aktuálními tématy, jež veřejní opatrovníci v praxi řeší.

Cíl 5.4

Zajistit návaznost zdravotní péče a sociální péče, aby byla osobám se zdravotním postižením poskytnuta následná péče a potřebné sociální služby.

Rovněž ve zdravotnických zařízeních zřizovaných Pardubickým krajem je zajištěna návaznost v poskytování zdravotní a sociální péče a to jednak formou sociálního poradenství nebo

v některých zdravotnických zařízeních (LDN Rybitví, Albertinum – OLÚ Žamberk) zřízením sociálních lůžek. Pobytové sociální služby se poskytují osobám, které již nevyžadují lůžkovou zdravotní péči, ale vzhledem ke svému zdravotnímu stavu nejsou schopny se obejít bez pomoci jiné fyzické osoby a nemohou být proto propuštěny ze zdravotnického zařízení lůžkové péče do doby, než jim je zabezpečena pomoc osobou blízkou nebo jinou fyzickou osobou nebo zajištěno poskytování terénních nebo ambulantních sociálních služeb anebo pobytových sociálních služeb v zařízeních sociálních služeb. Dlouhodobým problémem, se kterým se potýkáme, je narůstající počet osob „problémových“ – osob bez domova, nízkopříjmových osob, osob s poruchami chování, které se po ukončení zdravotní péče nemají, kam vrátit.

6. Oblast zaměstnávání

Osoby se zdravotním postižením tvoří na trhu práce jednu z nejzranitelnějších skupin. Základním cílem Krajského plánu v oblasti zaměstnávání je podpora zaměstnávání osob se zdravotním postižením a cílené podporování sociálního podnikání.

Cíl 6.1

Podporovat zaměstnávání osob se zdravotním postižením v Pardubickém kraji.

Krajský úřad Pardubického kraje, oddělení personálních věcí, monitoruje osoby se zdravotním postižením prostřednictvím mzdového programu VEMA, kde jsou tyto osoby evidovány. V roce 2019 zaměstnával krajský úřad 11 osob se zdravotním postižením. Jednalo se o 7 osob pobírajících invalidní důchod I. a II. stupně, 1 osobu s těžším zdravotním postižením a 3 osoby zdravotně znevýhodněné.

Na základě dostupných informací k vyhodnocení plnění povinného podílu dle zákona č. 435/2014 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů, bylo v 8 příspěvkových organizacích zřizovaných Pardubickým krajem v oblasti sociálních služeb k 31. 12. 2019 zaměstnáno celkem 38,86 osob se zdravotním postižením. Dle zákona mělo být zaměstnáno 48,01 osob, rozdíl byl pokryt nákupem výrobků od firem, které osoby se zdravotním postižením zaměstnávají, žádná organizace nemusela kvůli nesplnění povinného podílu provést odvod do státního rozpočtu.

Ve školách a školských zařízeních zřizovaných Pardubickým krajem (ZŠ, SŠ) bylo k 31. 12. 2019 zaměstnáno 184 osob se zdravotním postižením. Ve školách a školských zařízeních (MŠ, ZŠ) zřizovaných obcemi bylo zaměstnáno 273 osob se zdravotním postižením a v soukromých MŠ, ZŠ a SŠ bylo zaměstnáno 10 osob se zdravotním postižením.

U dopravce ARRIVA VÝCHODNÍ ČECHY bylo v roce 2019 zaměstnáno 28 osob se zdravotním postižením, v ČSAD Ústí nad Orlicí 12 osob, ZDAR, a.s., zaměstnával ke dni 31. 12. 2019 celkem 25 osob se zdravotním postižením, Zlatovánek 7 osob se zdravotním postižením; dopravní společnost CAR-TOUR, spol. s r.o., jednoho zdravotně postiženého člověka na poloviční úvazek; a Okresní autobusová doprava Kolín, s.r.o., celkem 7 osob se zdravotním postižením.

Příspěvkové organizace v oblasti kultury zaměstnávaly k 31. 12. 2019 celkem 8 osob se zdravotním postižením.

Osobám se zdravotním postižením věnuje zvýšenou pozornost **Úřad práce ČR** v rámci uplatnění na trhu práce. Osoby se zdravotním postižením mohou využít individuálního i skupinového poradenství poskytovaného specializovanými poradci. Dále mají možnost využít

tzv. pracovní rehabilitace, která může pomoci u zdravotně handicapovaných nebo dlouhodobě nemocných osob s ověřením možnosti pracovat vzhledem k jejich zdravotnímu stavu, obnovením pracovních návyků či nalezením vhodného pracovního uplatnění a následným návratem na trh práce. Jednou z forem pracovní rehabilitace je například příprava k práci, která umožňuje praktický zácvik včetně teoretické přípravy pro vybranou činnost v souladu s předpokládaným zaměstnáním a to pod vedením dalšího pracovníka.

V rámci aktivní politiky zaměstnanosti je možné zapojení do **regionálních individuálních projektů**, jejichž cílem je pomoci účastníkům projektů při hledání zaměstnání sladit jejich zdravotní stav s pracovním životem. V roce 2019 se osoby se zdravotním postižením mohly zapojit do **Regionálního individuálního projektu „Návrat do práce v Pardubickém kraji“**, realizovaného Krajskou pobočkou Úřadu práce ČR v Pardubicích (realizace projektu v období od 1. 2. 2016 – 30. 6. 2022), jehož cílovou skupinou jsou i osoby se zdravotním postižením, které jsou v evidenci úřadu práce minimálně 4 měsíce.

Od roku 2017 realizuje Úřad práce ČR **celorepublikový projekt „Rozvoj systému podpory zaměstnávání osob se zdravotním postižením na volném trhu práce“ (OZP)**, díky kterému došlo v rámci Pardubického kraje k navýšení počtu pracovníků poskytujících poradenství osobám se zdravotním postižením. Jedním z klíčových ukazatelů projektu je zvýšení odbornosti poradců a intenzivní práce s osobami se zdravotním postižením. V rámci zintenzivnění práce s osobami se zdravotním postižením, byl v roce 2019 využíván **interní poradenský program „Poradenský program pro osoby se zdravotním postižením“**. Tento interní poradenský program byl poprvé využit v roce 2018 a poskytuje uchazečům ucelené poradenství, které řeší zaměstnání v kontextu s jejich celkovou sociální situací.

Aktuální kontakty na pracovníky vykonávající specializované poradenství pro osoby se zdravotním postižením jsou uvedeny na webových stránkách Pardubického kraje, v sekci osoby se zdravotním postižením.

V roce 2019 bylo v Pardubickém kraji ukončeno 2309 evidencí osob se zdravotním postižením. Vzhledem k opakovaným evidencím některých uchazečů se jednalo o ukončení evidence u 1868 evidovaných osob se zdravotním postižením. Úřad práce statisticky nesleduje k jakému zaměstnavateli ve smyslu chráněného nebo otevřeného trhu práce osoba se zdravotním postižením po ukončení evidence nastoupí. V případě, že tyto osoby ukončí evidenci na vlastní žádost, nejsou povinny hlásit, k jakému zaměstnavateli nastupují. Meziročně došlo k poklesu počtu osob se zdravotním postižením evidovaných v Pardubickém kraji o 41 osob a podíl na celkovém počtu nezaměstnaných se snížil o 0,05 %.

Co se týká vytváření podmínek pro prezentaci a prodej výrobků osob se zdravotním postižením (opatření 6.1.2 tohoto cíle), je jistě pozitivní zprávou, že Pardubický kraj pokračoval také v roce 2019 ve spolupráci s chráněnými dílnami, které pro kraj zhotovují dárkové předměty Pardubického kraje (terapeutická dílna Charita Moravská Třebová, CEDR Pardubice, o.p.s.).

Cíl 6.2

Zvyšovat i nadále povědomí o organizacích provozujících pracovní a sociální rehabilitaci, sociální podnikání nebo chráněná pracovní místa v Pardubickém kraji a vytvářet podmínky pro prezentaci a prodej výrobků osob se zdravotním postižením.

V rámci **prostupného systému sociální a pracovní rehabilitace osob se zdravotním postižením** nastaveného MPSV byla nadále Krajskou pobočkou Úřadu práce ČR v Pardubicích organizována čtvrtletní setkání zainteresovaných pracovníků z řad úřadu práce (za útvary zprostředkování, trhu práce a poradenství), poskytovatelů sociálních služeb (sociální rehabilitace, sociálně terapeutické dílny), zaměstnavatelů osob se zdravotním postižením, Národní rady osob se zdravotním postižením a Krajského úřadu Pardubického kraje. Tato setkání slouží k prohlubování vzájemné spolupráce, sdílení informací a zvýšení efektivity v rámci práce s osobami se zdravotním postižením a mapování možností uplatnění osob se zdravotním postižením na trhu práce. V rámci zajištění pracovní rehabilitace jsou úřadem práce svolávány tzv. odborné pracovní skupiny na okresní úrovni, jež mají za cíl

projednat konkrétní případy osob se zdravotním postižením, které si podaly žádost o pracovní rehabilitaci, a dát doporučení pro další směřování těchto klientů úřadu práce. Tato odborná skupina se setkává nepravidelně dle individuální potřeby a je složena z menšího počtu zástupců úřadu práce, poskytovatelů sociálních služeb a zaměstnavatelů osob se zdravotním postižením a zástupkyně Národní rady osob se zdravotním postižením.

V průběhu roku 2019 byly Úřadem práce v rámci kraje realizovány okresní **Burzy práce pro osoby se zdravotním postižením**, kde se zájemci z řad veřejnosti a uchazečů o zaměstnání mohli seznámit s obsahem činností jednotlivých firem zaměstnávajících osoby se zdravotním postižením a případnou nabídkou volných pracovních míst. Dále proběhla prezentační prodejní výstava zaměstnavatelů z chráněného trhu práce přímo v prostorách Krajské pobočky ÚP ČR v Pardubicích, která byla spojena s burzou zaměstnavatelů z chráněného trhu práce.

Co se naplnění opatření 6.2.1 tohoto cíle týká, dne 9. 12. 2019 byl ve spolupráci s Koalicí nevládek Pardubicka (KONEP) zrealizován **Galavečer oceňování dobrovolníků**, nevládních neziskových organizací a společensky odpovědných firem, v jehož rámci je možné ocenit i zaměstnavatele osob se zdravotním postižením.

Závěr roku byl na Krajském úřadu Pardubického kraje zpestřen zrealizováním již 6. ročníku **Adventní výstavy**. Uskutečnila se 4. 12. 2019 v budově „Reálky“ Krajského úřadu Pardubického kraje a již tradičně se jí zúčastnili jak poskytovatelé sociálních služeb z řad neziskových organizací, tak zástupci příspěvkových organizací zřizovaných Pardubickým krajem a obcemi v regionu, a doplněna byla také kulturním vystoupením uživatelů sociálních služeb s vánoční tematikou.

Cíl 6.3

Podporovat sociální podnikání v kraji zaměřené na zaměstnávání osob se zdravotním postižením.

Pardubický kraj se intenzivně věnuje sociálnímu podnikání, a to již od roku 2013. Je průkopníkem v této oblasti. Na podporu sociálního podnikání byl v roce 2014 zřízen dotační program. V souvislosti se zaměstnáváním osob se zdravotním postižením je od roku 2016 dotační **Program podpory sociálního podnikání** upraven a je zaměřený na podporu sociálního podnikání na území Pardubického kraje i o podporu sociálního podnikání v rámci stáží studentů (handicapovaných) v sociálních podnicích, aby bylo možné nástroje jejich pracovního uplatnění. Dotace je částečnou podporou sociálního podnikání, další formou je zaměstnávání samotných osob se zdravotním postižením sociálními podnikateli.

V roce 2019 bylo z tohoto dotačního **Programu podpory sociálního podnikání** (typ A, typ B) podpořeno 12 projektů v celkové výši 1 321 000 Kč, z toho 8 projektů v celkové částce 764 000 Kč bylo určeno pro osoby se zdravotním postižením. Jednalo se o projekty zaměřené na podporu pracovních podmínek pro osoby se zdravotním postižením zejm. na úpravu pracovních míst, pořízení techniky, vybavení, aj.

Pardubický kraj ve spolupráci s KONEP realizuje unikátní projekt podpory - **Burzy filantropie**. V roce 2019 se v našem kraji uskutečnily čtyři burzy filantropie - v Pardubicích 5. 6., v Hlinsku 19. 6., v Poličce 9. 10. a v Ústí nad Orlicí 23. 10. 2019. Prostřednictvím těchto burz bylo z rozpočtu Pardubického kraje v roce 2019 podpořeno 14 projektů zaměřených na osoby se zdravotním postižením, a to v celkové výši 153 000 Kč (jednalo se např. o projekty Terénní automobil pro Domácí hospic ALFA – Omega Oblastní charity Ústí nad Orlicí; projekt (Ne)mocná síla příběhu CEDRu Pardubice, o.p.s.; Zážitkový pobyt pro rodiny s dětmi s handicapem Střediska rané péče v Pardubicích, o.p.s., aj.).

7. Oblast přístupu ke kulturnímu dědictví a účast na kulturním životě a sportu

Hlavním cílem Krajského plánu je napomoci osobám se zdravotním postižením zapojit se aktivně do kulturních a sportovních aktivit.

Cíl 7.1

Na území Pardubického kraje podporovat kulturní a sportovní aktivity osob se zdravotním postižením.

V rámci vyhlášeného dotačního programu v oblasti kultury mohou žádat i osoby se zdravotním postižením. Krajským úřadem je již tradičně podporována akce **Týdny pro duševní zdraví**, která proběhla v průběhu září 2019.

Sportovní akce podporované Pardubickým krajem zaměřené na handicapované sportovce jsou zveřejňovány od roku 2012 v kalendáři akcí na portále Pardubického kraje a zároveň na Školském portále Pardubického kraje. Jedná se hlavně o každoročně opakující se akce jako např. Pardubický vinařský půlmaratón.

Pro handicapované sportovce je každoročně vyhlašován dotační **Program B2: Podpora handicapovaných sportovců**. Celkový finanční objem prostředků určených pro tento program činil v roce 2019 450 tis. Kč a podpořeno bylo 18 žádostí. Formou individuálních dotací bylo podpořeno 6 projektů handicapovaných sportovců ve výši 255 tis. Kč, např. Atletika bez bariér, Martin Zvolánek a Tomáš Kvoch.

Cíl 7.2

Podporovat návštěvnost osob se zdravotním postižením v kulturních institucích zřizovaných Pardubickým krajem.

Krajská knihovna v Pardubicích – Držitelé průkazek ZTP mají 50 % slevu, registrace pro nevidomé a slabozraké je zdarma.

Regionální muzeum v Chrudimi – Držitelé průkazek ZTP mají 50 % slevu.

Regionální muzeum v Litomyšli – Držitelé průkazek ZTP mají 50 % slevu, držitelé ZTP/P mají vstupné zdarma.

Regionální muzeum ve Vysokém Mýtě – Osoby se zdravotním postižením a organizace poskytující služby pro osoby se zdravotním postižením mají v této instituci vstup zdarma do Regionálního muzea ve Vysokém Mýtě a do expozice na Vraclavi. Do expozice Muzea českého karosářství mají osoby se ZTP vstup levnější pouze o 42, 5 % (tuto výši slevy nedokáže PO ovlivnit, neboť vstupné vybírá jiná instituce, a to Vysokomýtská kulturní, o.p.s.).

Východočeská galerie v Pardubicích – Držitelé průkazu ZTP mají vstupné zdarma. Východočeská galerie v Pardubicích umožňuje vstup do výstavních prostor nevidomým osobám s vodícím psem.

Východočeské muzeum v Pardubicích – Dle platného ceníku vstupného do Východočeského muzea v Pardubicích mají 50 % slevu z ceny vstupného: děti, studenti a senioři nad 65 let a dále vstup zdarma: děti do šesti let a držitelé průkazu ZTP, ZTP/P. Zároveň, na základě individuálních objednávek prohlídek, je poskytováno i poloviční vstupné organizacím, které pracují s osobami se zdravotním postižením (tedy i jejich zaměstnancům, které doprovázejí tyto osoby). Nadále pokračuje spolupráce s např. neziskovou organizací CEDR o.p.s., Pardubice nebo sanatoriem Topas, s.r.o., Seč.

Cíl 7.3

Na území Pardubického kraje podporovat bezbariérovost a přístupnost turistických cílů a tras pro osoby se zdravotním postižením.

S Klubem českých turistů Pardubického kraje (KČT Pk) jsou průběžně vedena jednání, jejichž cílem je vyznačit turistické trasy pro osoby se zdravotním postižením dle metodiky (autor KČT). V roce 2016 KČT vyznačil první trasu pro vozíčkáře na území našeho kraje „K Černému Nadýmači“ (Břehy u Přelouče). Okruh je v blízkosti ubytovacího zařízení a s největší ubytovací kapacitou pro handicapované v Pardubickém kraji (Autokemp Buňkov; celoroční provoz). Tato trasa včetně propagačních materiálů byla zveřejněna i na krajském turistickém portálu www.vychodnicechy.info. Na krajském turistickém portálu Pardubického kraje jsou zveřejněné i další doporučené trasy pro osoby s pohybovým postižením. Jedná se o trasy, které jsou zároveň vhodné i pro in-line bruslení-„in-line stezky“ (www.vychodni-cechy.info/inline-brusleni/). V mapách těchto tras jsou vyznačeny problematické úseky (železniční přejezd, stoupání, klesání, nájezd na komunikaci...). V roce 2019 nebyla evidována další vyznačená turistická bezbariérová trasa, kromě zveřejněných na krajském turistickém portálu. V roce 2019 byla poskytnuta dotace ve výši 481 850 Kč na 3 projekty podporující vybudování bezbariérového přístupu. Příjemcem byly Autokemp Buňkov s.r.o., Město Polička a Bacrie z.s. Jiné subjekty o dotaci v oblasti bezbariérového cestovního ruchu v dotačním programu v roce 2019 nepožádaly.

8. Oblast sociálních věcí

Hlavní strategií Pardubického kraje je zajištění běžného způsobu života osobám se zdravotním postižením a jejich rodinám v jejich přirozeném prostředí, kdy jsou respektovány jejich potřeby a je podporována jejich schopnost samostatně se rozhodovat a vést plnohodnotný a co nejvíce nezávislý život. Pardubický kraj na potřeby osob se zdravotním postižením reaguje. Základní krajskou strategií v oblasti sociálních služeb, která definuje žádoucí směr rozvoje sociálních služeb, je Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb Pardubického kraje na období 2019 – 2021. Náš kraj na svém území podporuje a vytváří podmínky k poskytování dostupných sociálních a navazujících služeb. Při poskytování sociálních služeb v Pardubickém kraji je uplatňován individuální přístup k uživatelům a jsou respektovány jejich potřeby; v maximální možné míře je podporována jejich samostatnost, jejich rozhodování v péči o vlastní osobu, při zajištění chodu domácnosti, aj. Nadále probíhá transformace pobytových sociálních služeb. Je řešena situace umísťování dětí do ústavní péče, a to v kontextu transformace systému péče o ohrožené děti. Pardubickým krajem jsou podporováni také neformální pečující.

Cíl 8.1

Podporovat sociální služby a navazující činnosti ve prospěch osob se zdravotním postižením.

Pardubický kraj si byl vědom těžkostí spojených se stávajícím systémem financování sociálních služeb. Za účelem zajištění vyšší stability krajské sítě sociálních služeb a zjednodušení procesu financování sociálních služeb z úrovně krajského úřadu schválilo Zastupitelstvo Pardubického kraje s účinností od 1. 1. 2019 víceleté financování sociálních služeb a Program víceleté podpory sociálních služeb zařazených do krajské sítě sociálních služeb (2019 - 2021). Nová pravidla pro tvorbu, řízení, koordinaci a financování sítě sociálních služeb Pardubického kraje upravují mimo jiné také tvorbu Střednědobého plánu rozvoje sociálních služeb, a to v souladu s novými ustanoveními prováděcí vyhlášky k zákonu o sociálních službách, tvorbu a aktualizaci krajské sítě sociálních služeb, aj.

Z programu víceleté podpory sociálních služeb zařazených do krajské sítě sociálních služeb z rozpočtu kraje (2019 – 2021) byly v roce 2019 podpořeny sociální služby částkou téměř 27 mil. Kč, z toho se jednalo o částku 20 mil. Kč na služby pro osoby se zdravotním postižením.

Dotace na sociální služby poskytovaná z MPSV dle § 101a zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů, činila v roce 2019 téměř 848 mil. Kč (ve srovnání s rokem 2018, kdy činila 769 mil. Kč, došlo k navýšení), z toho téměř 576 mil. Kč bylo poskytnuto na služby pobytové, terénní, ambulantní. Přesné částky určené pro osoby se zdravotním postižením u obou uvedených dotací nelze určit, a to s ohledem na kumulaci cílových skupin v rámci některých služeb (např. pečovatelská služba pracuje jak se seniory, tak s osobami se zdravotním postižením, apod.).

V dotačním programu 2 – **Program podpory aktivit navazujících na služby poskytované podle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách,** bylo podpořeno v roce 2019 celkem 19 projektů zaměřených na osoby se zdravotním postižením v celkové částce 2 085 000 Kč, včetně tří projektů tří organizací zaměřených na specializovanou dopravu osoby se zdravotním postižením v celkové výši 1 713 000 Kč.

Příspěvek zřizovatele organizací Pardubického kraje, které poskytují sociální služby osobám se zdravotním postižením (jedná se o výši neinvestičního a neúčelového příspěvku na provoz zřizovatele), činil v roce 2019 částku 104 800 000 Kč.

Z programu **Materiální zabezpečení sociálních služeb** byla poskytnuta v roce 2019 částka 2 097 000 Kč a podpořeno bylo 23 projektů pro osoby se zdravotním postižením.

Z prostředků individuálního projektu **Rozvoj sociálních služeb v Pk III** jsou vedle sociálních služeb azylové domy, domy na půl cesty, sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi podpořeny rovněž **sociálně terapeutické dílny** pro osoby se zdravotním postižením. V roce 2019 činila z tohoto projektu podpora těmto službám částku 18 252 695 Kč. Uvedená podpora je pouze za období od 1. 7. 2019 – 31. 12. 2019. V prvním pololetí roku 2019 byly služby z projektu financované z účelové dotace MPSV.

V individuální dotaci bylo v roce 2019 podpořeno celkem 13 projektů 11 organizací pracujících s cílovou skupinou osob se zdravotním postižením, a to v celkové výši 2 331 000 Kč. Z této částky bylo podpořeno 6 spolků pro osoby se zdravotním postižením a NRZP Pk ve výši 420 000 Kč; dvě organizace působící v našem kraji byly z této dotace podpořeny na projekty mapující bezbariérovost, a to v celkové výši 170 000 Kč.

Z dotačního programu **Podpora fundraisingu,** jehož úkolem je podpora osobních nákladů fundraiserů, kteří zajišťují finanční i nefinanční zdroje pro krytí běžných provozních nákladů organizace či pro realizaci podpořeného projektu žadatele nebo na vzdělávání fundraiser, byly v roce 2019 podpořeny 3 organizace pracující s cílovou skupinou osob se zdravotním postižením se svými projekty, a to ve výši 192 500 Kč.

Cíl 8.2

Podpora osob pečujících a pěstounských rodin pečujících o osoby se zdravotním postižením.

Pardubický kraj aktuálně podporuje neformální péči a pečující osoby prostřednictvím sítě sociálních služeb, které poskytují péči a podporu osobám závislým na péči (zejména terénní a ambulantní služby sociální péče), včetně odlehčovacích služeb.

V roce 2019 bylo v základní síti sociálních služeb zahrnuto **91 lůžek** pobytových odlehčovacích služeb (další 2 lůžka budou zprovozněna v průběhu roku 2020, plánované navýšení o 4 lůžka v ORP Ústí nad Orlicí nebylo realizováno z důvodu zrušení záměru rekonstrukce objektu). **50 lůžek** bylo vyčleněno pro osoby se zdravotním postižením, případně osoby se zdravotním postižením a seniory. Pro rok 2020 je celková kapacita odlehčovacích služeb **93 lůžek**, přičemž v dalších letech je předpoklad rozvoje kapacit o dalších nejméně **30 lůžek**.

Na území Pardubického kraje je poskytována také **hospicová péče**, a to jak terénní (domácí hospicová péče), tak pobytovou formou (Hospic Smíření Chrudim). Od roku 2018 je poskytována i dětská domácí paliativní péče (**Energeia** – registrované nestátní zdravotnické zařízení). Zaměřuje se na komplexní péči o somatickou, psychickou i spirituální dimenzi nemocného dítěte, která zahrnuje také poskytování podpory rodině nemocného dítěte.

Na narůstající počet osob po centrální mozkové příhodě zareagoval poskytovatel sociálních služeb **CEDR Pardubice, o.p.s.**, který poskytuje komplexní podpůrné služby pro cílovou skupinu osob po získaném poškození mozku a cévní mozkové příhodě.

Krajský úřad navázal v roce 2019 užší spolupráci s **BETHANY – Dům pomoci, z.ú.**, která mimo jiné poskytuje psychoterapeutickou pomoc rodinným pečujícím, doprovází umírající, podporuje rodinné pečující, proškoluje personál pracující nejen se seniory, ale i osobami se zdravotním postižením. Bezplatná psychoterapeutická pomoc byla seniorům poskytována v rámci projektu Pardubického kraje „**Důstojný život seniorů v Pardubickém kraji – informace, aktivity, bezpečí**“, spolufinancovaného Ministerstvem práce a sociálních věcí.

Také v roce 2019 se setkávaly pečující osoby v podpůrných skupinách či komunikačních kruzích, a to jak v rámci projektu Diakonie ČCE „**Pečuj doma a s námi**“, tak v rámci jiných aktivit a projektů organizací působících v našem kraji.

Ve spolupráci Krajského úřadu Pardubického kraje a již zaniklého Fondu dalšího vzdělávání byly v rámci jejich projektu **Neformální pečující II** zrealizovány dva semináře pro pečující osoby v našem kraji, které se konaly v dopoledních a odpoledních hodinách dne 25. 3. 2019, či kulatý stůl k problematice pečujících osob pro sociální pracovníky obcí našeho kraje a zdravotně sociální pracovníky uskutečněný v prostorách našeho úřadu dne 24. 4. 2019.

Výstupem projektu Fondu dalšího vzdělávání, na kterém spolupracoval také zástupce krajského úřadu, byla příručka pro ty, kteří pečují doma o blízkého člověka s názvem **Jak na péči?** Součástí brožury je také kontaktní list s užitečnými kontakty v našem kraji, které mohou pečující využít. Příručka byla v tištěné podobě distribuována sociálním pracovníkům obcí a dalším zájemcům, v elektronické podobě je zveřejněna na webových stránkách kraje, <https://www.pardubickykraj.cz/socialni-prace> (Pro pečující osoby) či <https://www.pardubickykraj.cz/pro-osoby-se-zdravotnim-postizenim> (Jak na péči?).

Na stránkách Pardubického kraje <https://www.pardubickykraj.cz/jak-si-zaridit-socialne-zdravotni> je k dispozici přehled životních situací a doporučení, jak tyto situace řešit.

K vyzdvížení důležitosti pečujících a náročnosti péče přispěly mimo jiné také kulturní akce podpořené naším krajem. Při jedné z nich – benefičním koncertu realizovaném 30. 3. 2019 byla podpořena rodina pečující o dítě s těžkým kombinovaným postižením. Pěstounská rodina pečující o těžce zdravotně postiženého byla oceněna při slavnostním předání ceny Duhové křídlo 2019 (viz výše vyhodnocení cíle 2.2).

Co se týká podpory zaměstnanců našeho kraje pečujících o své blízké v domácím prostředí poskytnutím dlouhodobého ošetřovného, čerpaly tuto dávku v roce 2019 tři osoby.